

YIL: 1952

SAYI: I

# İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi tarafından  
üç ayda bir çıkarılır.

İSTANBUL 1952 — MİLLİ EĞİTİM BASİMEVİ

# TÜRK MİNYATÜR KAYNAKLARINA BİR BAKIŞ

TAHSİN ÖZ

Türk resmine dair yaptığımız bir etüdde «İslâmiyetten evvel Orta Asya'da ve bilhassa Uygur Türklerinin pek ileri götürdükleri ve muhtelif sahalarda tatbik ettikleri resim sanatının; İslâmiyetten sonra durmamış ve muhtelif kanallarla Anadolu'ya intikal etmiş» olduğuna işaret etmiştik<sup>1</sup>. Şimdi pek mi h'm bu mevzuu aydınlatacak malzemeyi tanıtırmaya çalışacağız.

Malûm olduğu veçhile, şark minyatürleri üzerinde çalışmalar ve neşriyat, son asırda başlamış ve geniş ölçüdeki yayımlar ise ancak yirmi beş seneden beri devam etmektedir. Ne çare ki bu neşriyatın bir kısmı Türk minyatürünü ihmâl ve birkaç sözle geçmekte<sup>2</sup> bazıları da yaptığı tasnifte hiçbir esasa dayanmıyarak — belki de görebildiği malzemeye bağlanmış bulunduğundan — bu minyatürleri 1574-1594 senelerine sıkıştırmıştır<sup>3</sup>. Hattâ «Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşundan 1874 tarihine kadar Türk ressamlığı ve Türk resmi yoktu, bu hususta yaptığım araştırmalar ancak iki sanatkâr isminin keşfine müncar oldu» diyenler de var<sup>4</sup>. Diğer bir yazar ise, mevzuun dışına da çıkarak «Osmanlı Türk'leri ihtimal ki en az orijinaliteleri olanlardır. Anadolu'ya hükümet teşkilâtının ne olduğunu bilmiyen göçebe halinde geçmişler ve ellerine parça parça düşen toprakların idaresini, Rum tebaalarından öğrenmişlerdir<sup>5</sup>» dedikten sonra deniz savaşlarını, Mercî-Dabık muharebesini, mimari eserlerimizi, elhasıl bütün Türk varlıklarını yabancı unsurlara bağlamaktadır. Ancak bundan sonra mevzuuna girerek «resimde ustaları İranlılardır. İranlı ressamların, sanatlarını doğuda Hindistana, batıda Türkiyeye kadar yaymaları zekâlarına bir delildir. Osmanlıların İran resmine ilgi göstermeleri İstanbul'un fethinden sonraki zamana raslar. Bunda da Sultan Hüseyin'in oğlu Bediü-zamanın İstanbul'a getirdiği kıymetli malzeme müessir olmuştur. Böylece İran resminin yüksek devirlerinde yapılan minyatürler Osmanlı sanatkârları tarafından örnek olarak kullanıldığı, fakat XVII nci asır sonlarına doğru Safavi ressamlarının yeni tarzlarını taklide kalkıştılar. Tahmin edileceği gibi İran sanatkârları, boğazın kıyılarında kurulmuş olan bu devletin önüne parlak sanat eserlerini serdiler. Türk ressamlarının gösterdikleri orijinalite, İranlılarda model bulamadıklarından, padişah ve saray adamlarının kıyafetleri ile harb ve bilhassa deniz savaş resimlerine munhasır kalmıştır» diyor.

Kısaca hulâsa ettiğimiz bu cilt cilt kitaplardaki yersiz ve acıklı iddiaları burada cevaplandırmaya bittabi imkân yok. Gayemiz, bu derece sathi görüşle veya hut garazkârane zihniyetle Türk sanatları üzerinde hükümler verilmiş olduğunu belirtmek ve sanat mevzularımızın, ancak kendi gücümüzle çözülebileceğini birçok

<sup>1</sup> Tahsin Öz, Türk el işlemleri ve resim dairesi. Güzel sanat'ar No. 4.

<sup>2</sup> E. Blochet, Musluman Paintig. London,

<sup>3</sup> A. K. Coomarswamy. Les Miniatures Orientales, 1929 Bruxelles.

<sup>4</sup> Adolphe Thalass). L'art Ottoman. les peinters de Turquie

<sup>5</sup> T. W. Arnold. The Islamic Book 1929.

vesilelerle olduğu gibi burada da tekrarlamaktan ibarettir. Nitekim son yıllarda birçok sanat şubelerindeki çalışmalar Türk sanat kudretini tebarüz ettirmiş ve ettirmektedir. Filhakika memleketimizde Türk sanatları üzerindeki çalışmalar, pek geç kalmış olmakla beraber, bugün üniversitelerimizde sanat tarihi bölümleri teşekkül etmiş bulunmaktadır. Güzel Sanatlar Akademisinde ayrıca minyatürler yapılmakta ve tarihi araştırılmaktadır. Yakın zamanlara kadar Çiniliköşk müzesinde, birkaç parça minyatür bulunmakta iken, şimdi yalnız Topkapı Sarayı müzesinde başlıbaşına salonlarda, binlerce minyatür ve resim teşhirdedir. Bu müzenin kütüphanelerinde bulunanlar da dahil edilince, minyatürlerin sayısı on beş bini bulmaktadır. Bu hatıra gelmiyecek bir hazine ve bir kaynaktır. Ayrıca Topkapı Sarayı müzesi arşivi de tasnif edilmiş olduğundan burada mevzuu aydınlatacak birçok kıymetli malzeme bulunuyor.

İşte bu malzeme, kompozisyonu ile renkleriyle muazzam bir Türk minyatür sanatının olduğunu ve tarihinin pek eskilere dayandığını ortaya koymuş ve gün geçtikçe sahası genişlemektedir. Yığın halindeki bu sanat eserleri öyle dile geliyor ki, birer birer Türk nakkaşları, eserleri, hususiyetleri anıt halinde canlanıyor<sup>6</sup>.

Mevzu o kadar genişlemiş ve mesnetler o derece kuvvetlenmiştir ki Türk minyatürünün derin köşelerine kadar süzülme zamanı hulûl etmiş ve yapılacak etüdler ve mukayeselele ortaya konacak malzeme, dünya sanat tarihinde hayret uyanıdıracak bir durumdadır.

Fatih Sultan Mehmet, dünya tarihinde nasıl bir çağ açmış ise bu sırada Türk sanatları da yeni bir devreye girmiştir. Bu genç ve olgun hükümdar, İstanbul'un fethini mütaakıp, Ayasofya'yı, kenisei - nefisei - münakkaşe cümleleriyle vakfiyesine dercederek ebedileştirmiş, devrinin muazzam Üniversitesini kurmuş, ilim sahasında ve çeşitli sanat mevzuunda muazzam hamleler yapmıştır. Resim mevzuunda, garbin en tanınmış ressamlarından Matteo de Pasti'yi, Costanzio de Ferreray ve nihayet Gentile Bellini'yi celbetmiş resimler ve madalyalar yaptırmış ve hattâ heykel yapılması üzerinde bile durulmuş. Fakat yalnız garbin değil şarkın da sanat eserlerini ve resimlerini toplamış, pek tabii bu sanatkârlar da Fatih sarayında yer almışlar.

İşte bu yazımızda, Fatih devrinde toplanan resim malzemesini tanıttırmağa çalışacağız. Uzun senelerden beri incelemelerde bulunduğumuz bu eserlere dair tanınmış birçok âlimlerle temasta da bulunmuştuk. Fakat neşri için bu vadideki çalışmaların ilerlemesini bekliyorduk, şükranla arz edilir ki, kısa zamanda bu geniş mevzuun ortaya konabileceği bir muhit vücut bulmuştur. Bilhassa İstanbul Edebiyat Fakültesi ile Ankara İlahiyat Fakültesinin el birliği yapması ilmi çalışmalarımızda en mesut bir örnek olacaktır. Binaenaleyh minyatür tarihimizi aydınlatacak kaynaklardan ancak ikisine işaretle iktifa edeceğiz:

Bunlardan biri, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde Hazine kısmında 2153 numarada kayıtlı ve şimdi yazı ve minyatürler salonunda teşhirden bulunan albümdür. 0,34×0,50 ebadında olup 298 sayfadır. Vaktiyle birçok yazma ve nadir

<sup>6</sup> Dr. A. Süheyl Ünver Ressam Nigârî hayatı ve eserleri Ankara 1946.

Prof. " " " Ressam Levni hayatı ve eserleri İstanbul 1949.

" " " " Ressam Nakşî hayatı ve eserleri " 1949.

Nourullah Berk La Peinture Turque, Ankara 1950.

eserlerle beraber Yıldız kütüphanesine aldırılmış belki aslı cildi parçalanmış olduğundan veyahut bir yenilik ve yeknesaklık gayesiyle kırmızı marokenden alafranga cilt yapılmış bu yüzden sayfa kenarları da kesilmiştir. Albümde muhtelif hattatların birçok yazıları, XV inci asra ait tahta kılışlarla basılmış Avrupa resimleri, kâğıt oymalar (katılar) nihayet muhtelif boyda Çin'den başlayarak Avrupa dahil olmak üzere 298 adet minyatür ve resim bulunmaktadır. Bunların arasında Fatih'in iki portresi de vardır ki, biri garp tekniğinde olup Armanak Sakızyan bunun G. Bellini tarafından yapılmış olduğu düşüncesinde ise de biz, gençlik zamanını gösterdiğinden madalyalarla da mukayese ederek Costarzio de Ferri'ayın eseri olduğu kanaatindeyiz, diğerinin de şark tarzında olması Fatih'in ressamı Sinan beyin elinden çıktığını gösteriyor. Fatih'in resimlerini muhtevi bulunması yüzünden (Fatih Albümü) namıyla isimleştirmiştik.

İçindeki yazılar tetkik edilince; imzalı veya imzasız çeşitli karakterde olan bu yazılardan tarihi olanların en eskisi (721) 1321 ve en yenisi de (888) 1483 tarihlidir. Yüzlerce yazıdan iki tanesi Fatih'in ölümünden sonraya tesadüf ediyor. Herhalde bu malzeme Fatih zamanında toplanmış belki oğlu İkinci Bayezit, yazıya da pek meraklı olduğundan bunları teclit ettirmiş olması pek varittir. Fatih; gayr-i islâmî resimli birçok yazmalar ve haritalar da toplattırmıştır. Böyle sanat eserlerinden mürekkep malzemenin albüm şekline getirilmesinin bir ihtisas ve meslek halinde olduğu da Ahmet I zamanında yapılan bir murakkam mukadde-mesinde belirtilmektedir. İşbu albüm, Arnold'un iddiası hilâfına Fatih devrinde görüş zaviyesinin yalnız İran'a munhasır kalmadığını Çin'den başlayarak Garba kadar bütün dünyaya şamil olduğunu gösteriyor ki, o devirde bu kadar ihatalı sanat hareketi örneğini göstermek pek müşkül olsa gerek. Aynı zamanda bediüzzaman'ın getirdiği bildirilen yazmalardan çok evvel sanat eserlerine kıymet verilmiş ve toplanmıştır<sup>7</sup>. Elhasıl Fatih, İstanbulu, doğu ile batı ilim ve sanatının kaynaştığı bir merkez haline getirmiştir.

Bu albümdeki minyatürlere gelince; bazıları iki sayfayı kaplamakta olup adeta bir tablo şeklindedir. Binaenaleyh bunların ekseriyeti, İran minyatürlerinde olduğu gibi kitap resimlendirilmesi mahiyetinde olmayıp, başlı başına birer pentür ve desendir. Minyatürlerin bir kısmı Çin, Timorid ve İrandır. Fakat geri kalanların, çalışma tarzı, kompozisyon ve mahiyet itibariyle bambaşka olup ilk defa görülmektedir. Bazılarında birtakım imzalar vardır ki bu isimlere de sanat âleminde yine ilk defa raslanıyor.

İmzalar: Kâr-ı-şeyhi, Kâr-ı-üstad Şeyhi Nakkaş, Ameli-üstad Şeyhi, Kâr-ı-şeyhi Nakkaş. Kâr-ı-üstad Mehmed Siyah kalem, Ameli-üstad Mehmed Siyah kalem, Mehmed Siyah kalem. Kârı-derviş Mehmed. Kârı-Sunullah. Kârı-dervişî-Hasan. Kârı Hardek. Kârı Fazlullah. Kârı Halil. Amelî Şeyh ül Yakubî. Amelî Hoca Abdulhay. Amelî Ahmet Musa. Kârı Devletyar. Kârı üstad İzzettin. Kârı üstad Ahmed Lâçin. Bazılarına da (Kârı Hattay) diye yazılmıştır.

Bu albüm üzerinde Cumhuriyeti mütaakıp yıllarda, A. Sakızyan epey çalışmış ve verdiği notta «gerek Yakubî lâkabını istimâl eden gerek dokuzuncu asrın ikinci yarısında Tebriz'de bulunmuş müteaddit hattatların hudutsuz ve hesapsız yazılarından anlaşılacağı veçhile bu murakka, Akkoyunlu Sultan Yakup için tertip olunmuş-

<sup>7</sup> Bediüzzaman (920) 1514 te memleketimize iltica etmiş ve (923) 1517 de vefat etmiştir.

tur» diyordu. Filhakika Yakubî imzalı birçok yazılar bulunmakta fakat yukarıda işaret ettiğimiz veçhile Avrupa basmaları ve desenleri de var. Buna Fatih'in de resimleri ilâve edilince, bu albümün Osmanlı sarayında tanzim edildiği muhakkaktır. Minyatürler hakkında da namesbuk dedikten sonra bir kısmının, Ming devri Çin eseri olduğunu belirtmektedir. Halbuki ipekli kumaş üzerine olan bu minyatürler için A. K. Coomaraswamy, «par des artistes de Khatai» 15 inci asır Türkistan diyor. Sakızyan diğer minyatürler için de 6—9 uncu asır Moğol, Timuri, İlhani ve İrani eseri olabileceğini düşünüyordu. İşte Sakızyan minyatürler üzerinde de tereddüte düşmekte ve nitekim seneler geçtikten sonra neşrettiği kitabında<sup>8</sup> bu minyatürler için, «Dessin Chinois ou copie d'après le Chinois» veyahut herat ekolü dedikten sonra «Dessin dans le style Chinois» diye şerh vermiştir. İşte Çin yahut Çinden kopye edilmiş veyahut Çin stilinde yapılmış gibi izahlar bir tereddüt ve minyatürün mahiyetinin tesbit edilemediğini göstermektedir. Aynı zamanda Çin dedikten sonra İran minyatürleri kitabına girmemesi lâzımgelirdi. Hakikaten bu minyatürlerde İran minyatürleriyle müşterek bir vasıf ve hattâ karabet görülemez, bazılarında Çin tesiri hatıra gelmekte ise de bu da incelenecek olursa netice berakistir. Çünkü Çin tarihinde «zaten ressamlık sahasında batı ve bilhassa Türkistan tesirinin ne kadar büyük olduğunu görüp hayret etmemek mümkün değildir. Ancak yabancılar; tanrı tasvir etmesini bildiklerinden Budist mabetlerinin tezyinatını yapmak için geliyorlardı. Vakaa Çinliler buressamlara sanatkâr nazariyle bakmıyorlardı. Fakat onların maharetine ve tekniklerine hayran oluyor ve onlardan sanat öğreniyorlardı. Son zamanlarda Türkistan'da yapılan kazılarda duvar resimleriyle süslenmiş pek çok Budist mağara mâbetleri bulunmuştur. Bunlar bize Orta Asya halkının elbise ve eşkâli hakkında zengin bilgiler vermektedir.»<sup>9</sup>

İşte bu izahat, Sakızyan'ın Çin deseni veya kopyası dediği minyatürlerin bilâkis Çin eserlerine tesir etmiş eski Türk minyatürleri olduğunu gösteriyor. Hakikaten bu minyatürlerde şahıslar elbiseleri, eşyaları muhitin hayatını fevkalâde canlandırmaktadır ki çok olgun bu natüralizm hayranlık vermektedir. Çehreler, kıyafeler ve tipler tamamen Türktür. Topalar devrine ait mağara resimlerinden başka Tourfanda bulunan VIII inci asra ait minyatürlerle de mukayese edilince albümdeki eserlerin sanat karabeti ve bağlılığı devirlere ve sanatkâra göre değişikliklere rağmen tamamiyle tebarüz etmektedir.

Bu minyatürler arasında kuş, hayvan, insan başları ve nebatlar üzerinde öyle etüdler, sanatkârane desenler var ki, emsali görülmemiştir. Birçok sanatkârlar tavus kuşu çizmişler, yahut eshab-ı kehfî canlandırmağa çalışmışlardır. Fakat bu minyatürlerdeki buluş birer harikadır.

2160 numaralı ikinci albümde, aynı ebatta fakat 90 yapraktır. Bunda yazılar çok yer almakta olup ancak 96 minyatür bulunmaktadır. Yazılar yakuttan başlamakta ve Baysungur namını havi (829) 1425 tarihli bir sayfayı da muhtevi olup en son tarihli yazı (917) 1511 dir. Albüm'ün birinci sayfasında ve içinde Sultan Selim I in tuğra şeklinde mührü bulunmaktadır ki onun zamanında tanzim edildiği pek varittir. Bu iki albümde de Ahmed III ün mührüne tesadüf ediliyor ki, bunların Enderun kütüphanesinde de yer aldığı beliriyor.

Minyatürlerde, bundan evvelki albümde sözü geçen sanatkârlardan bazılarının

<sup>8</sup> Arménag bey; Sakızyan; La Miniature Persane, Paris et Bruxelles 1929.

<sup>9</sup> Dr. W. Eberhart Çin tarihi, Türk Tarih Kurumu yayınlarından 222—223 sayfa 1947.

isimleri bulunmakta olup ayrıca «Meşkûhu Abdülbaki El-bakûyî» imzasına tesadüf olunuyor. Tetkik edilince; bu albüm birincinin bir mütemimi halinde bir durum arz ediyor.

Şimdi bu minyatür veya resimlerden birkaçını görelim:

No: 2153 sayfa 86. Konaklama. 0,20×0,37.

Yolcu kafilesi konaklamış. Bütün adaleleri, vücut çizgilerini belirtilen atlardan biri başını geriye uzatmış bir yeşilliği koparıyor, yanında tazılar oynamakta, ilerisinde kalın elbiseli ve külâhlı bir şahıs atın eğerini tamir ediyor. Diğer elbiselerini çıkarmış, yukarda iki şahıs çamaşır yıkamakta, üçüncüsü ellerini arkasına çevirmiş yüzükoyun âdeta bir körük halinde, kapaklı bir kazanın altındaki ateşi yakmakta, bunun yanında kap ve kacak bulunmaktadır. Köşede bir sehpayaya yaylar, ok keseleri ve matralar asılmıştır. Orta Asyanın tipik ve tamamen Türk sima ve kıyafetleri ve eşyası. Bu eşya ve silâhları müzelerimizde de buluyoruz. Renkler seppe, siyah ve kırmızıdır.

Sayfa 28 A — Bir avlanma, 0,30×0,40. Kârı Üstad Ahmed Musa.

Bir kış mevsimi birinci plânda kayalıklar arasında yaprağı dökülmüş ağaçlar ve kuşlar, ikinci plânda iki ayı yavrusu kaçmaktadır. Onun biraz ilerisinde kayalar arasında iki geyik harekete geçmek üzeredir. Arka plânda atlar üzerinde avcılar ve ellerinde yayları ile görülmektedir. Renkler, kırmızı, yeşil, siyah ve kahverengidir.

Sayfa 55 A — Bir kabîle yolda, 0,14×0,29. Kârı Üstad Mehmet.

Minyatürün esas hatları. Kırmızı renkte çizilmiş, elbiselerde aynı renktir, fakat tahrirli bir haldedir. Külâhlar siyahtır. Biri merkebe binmiştir. Yüzlerdeki ifade çok kuvvetli olup arkasında bir hastayı taşımakta olan beşinci şahsa bakmaktadırlar.

Sayfa 65 A — aslan pençesinde, 0,12×0,21. Kârı Halil.

Minyatürün fonu, açık mavi ve üzerinde serpmeye çiçekler, koyu mavidir. Yukarı iki köşede yıldız kullanılmıştır. Aslanın pençesine düşmüş olan adamın sarık ve elbisesi beyaz, iç elbiseleri kırmızı ve yeşil olup şuurunu kaybetmiş ve tam bir teslimiyet içindedir.

No: 2160 sayfa 55 A. — etüd. 0,24×0,35 Amel-i Fazlullah.

Sanatkâr'ın çeşitli mevzuları, iki insan resminden başka geri kalan 20 kadar etüd insan ve hayvan başlarıdır. Bir kısmı da mitolojiktir. El etüdü ne kadar güzeldir. Renkler, yeşil, sarı, kırmızı, pempe, mavi, siyah ve kahverengidir.

Topkapı Sarayı müzesi arşivinde (911) 1505 tarihli bir vesika, Fazlullah isimleri isminde bir nakkaşa 500 akçe verildiğini gösteriyor. Bu suretle geçen sanatkârlardan bir kısmı Fatih sarayında çalışmalar ve hattâ oğlununun zamanına da intikal ettikleri ismi anlaşılıyor.

Sayfa 83 A. — Eshab-ı kehf. Kutur, 0,30.

Bir daire içine sıkıştırılan eshab-ı kehf ait bu kadar mânalı ve kuvvetli bir ifadeye kolaylıkla raslanamaz. Elbiseler, yeşil, mavi, sarı, eflâton ve kurşinidir. Köpek (kıtmır) siyahtır. Ten renginde olan sima ve ellerin boyası, daha parlaktır.

Sayfa 84 A. — Avlanma. 0,18×0,27. Kârı Üstad Mehmed Siyah kalem.

Atlar üzerinde ava gidiş, ellerinde şahinler ve yanlarında tazı bulunmaktadır. Avcılardan ikisinin serpuşu leopard postundan yapılmıştır ki bu bir Türk ananesi olup ancak kaplan öldüren bunu giyebilir. Yolun ayrıldığı kayaların arasına bir

leopard yavrusu ile beraber sığınmış fakat avcılar bundan habersiz, birbirleriyle haşbihal etmektedirler.

Sayfa. 90 B. — Arslan ve su sığırı,  $0,14\frac{1}{2} \times 0,26$ .

Su sığırı, aslanı takip eder bir vaziyette, arslan da müdafaa veya hücumla gelecek bir durumdadır. Her iki hayvanın da bütün adaleleri gerilmiştir. Boğa siyah, arslan açık ve koyu kurşuni renkte, kalçası, ağız tarafı, sarımtıraktır.

İşte örnek olarak verdiğimiz şu birkaç eserin bile, şark minyatür ve pentürleri üzerinde çalışan âlimlerin ehemmiyetle dikkatini çekeceğinden emin bulunmaktayız. Bunlar, mevzu, karakter, çalışma şekli itibariyle, ilk defa görülmekte, imzalar da, yine ilk defa işidilmektedir. Yukarda Çin kaynaklarına dayanarak Türk sanat-kârlarının Çine gittiklerini yazmıştık. Aynı Uygur sanat-kârlarının Moğol saraylarına da çağrıldığı malûmdur. Bunların Osmanlı saraylarına geldiği ve eserlerinin intikali de beliriyor. Zaten Türk minyatürü olmadığı veyahut İran sanatının kop-yesi olduğu iddiaları artık münakaşa bile edilemeyecek birer söz halini almıştır. Binaenaleyh arzettiğimiz bu kıymetli ve nefis malzeme ve diğerleri seri halinde ve mukayeseli bir surette incelenerek neşredilince; Türk minyatürü kaynağının ne kadar eskiye gittiği ve bugün tanınmış olan sanat ekollarına tesiri, sanat tarihi âleminde bir inkilâp şeklinde tecelli edeceğine şüphe etmiyoruz.

### **A Survey of the Origins of Turkish Miniatures**

The studies and publications of the Western scholars on Eastern miniatures began in the last century and the most important works were given in the last twenty-five years. Unfortunately some of these publications neglect Turkish miniatures, some pass it with few words, and others which have no basis in their classifications put them between the years 1574-1594-this may be due of the fact that the authors depended on the materials they saw. Even some authors show the belief that Turkish miniatures are the imitations of Persian miniatures. Although it is apparent that these works are not the result of neutral research, we may say the authors had very little material in their hands and they did not study the archives and manuscripts on Turkish miniatures, thus they were led away from truth.

During the last years valuable material on this subject has been put into exposition, only the Topkapı Sarayı Museum contains 15000 miniatures. Depending on these rich materials and archives our publications have proved the existence of Turkish miniatures as a great art with an old history.

In this article we shall present some artists, whose names were not known up to this time by giving examples of their works. These works are taken from an album prepared in the time of Fatih Sultan Mehmet II-the 15 th century-and another album complementing it. We believe systematic research in this field will open a new page in the history of art.



No. 2153. Sayfa : 86, Konaklama.





No. 2153. Sayfa : 28A. Avlanma.



No. 2153. Sayfa 55A. Kabile yolda.



No. 2153. Sayfa 65A. Aslan pençesinde.



No. 2160. Sayfa: 55A. Etüd.





No. 2160. Sayfa. 84A. Avlanma.



No. 2160. Sayfa 90B. Aslan ve su sığırı.